

FORCA E RE DEMOKRATIKE
NOVA DEMOKRATSKA SNAGA
Bul. Skenderbeu pn/bb 85360 Ulqin/Ulcinj
Tel.: +382 030 401 760 Fax:; +382 030 401 761
info@forca.me, www.forca.me

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMJENO:	23. 04 20 15 GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/15-53
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG: 1

**SKUPŠTINA CRNE GORE
POSLANIČKO PITANJE**

Pitanje za Vladu Crne Gore
Ministarstvo prosvjete

Ulqinj/Ulcinj, 23.03.2015
Br.112/15

Poštovani Ministre Boškoviću,

u skladu sa članom 187, Poslovnika Skupštine Crne Gore upućujem slijedeće pitanje:

Molim da mi se dostavi spisak članova svih školskih odbora za sve osnovne i srednje škole u Opštinama Plav, Bar, Ulcinj i Gradskoj opštini Tuzi, a po mogućnosti i svih drugih osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori?

Koji su Vas kriterijumi i razlozi naveli da ne prihvatite, u više slučajeva, mišljenje Nacionalnog Savjeta Albanaca u CG u vezi sa izborom direktora škola? Da li ste imali primjera i da drugim nacionalnim Savjetima u CG niste odlučili u skladu sa njihovim Mišljenjem? Takodje, da li je napravljena analiza primjene postojećeg zakona o opštem obrazovanju i da li Ministarstvo prihvaća stav da je sistem obrazovanja previše centralizovan i da se na taj način utiče na pad kvaliteta i profesora i rezultata učenika osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori?

Takodje me interesuje kakve aktivnosti možemo očekivati za otklanjanje primjedbi koje je Nacionalni Savjet Albanaca uputio vashem Ministarstvu u vezi sa

stanjem u obrazovanju na albanskom jeziku u 2014. godini a koje vam dostavljamo u prilogu?

Očekujem i pisani odgovor,

S poštovanjem,

Genci Nimanbegu
Poslanik Force u Skupštini Crne Gore

N Genci

NACIONALNI SAVJET ALBANACA U CRNOJ GORI

SEMINAR "POZICIJA I POTREBE PROSVJETE NA ALBANSKOM JEZIKU U CRNOJ GORI"

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Nacionalni Savjet Albanaca u Crnoj Gori, 14 i 15-og juna 2014 godine organizovao je seminar sa temom: "Pozicija i potrebe prosvjete na albanskom jeziku u Crnoj Gori". Na seminaru su učestovali nastavnici osnovnih i srednjih škola, predstavnici prosvjetnih institucija iz Crne Gore, Albanije i Kosova. U ovoj aktivnosti su učestovali predavači koji su tretirali osnovne problematike koje ima prosvjeta na albanskom jeziku u Crnoj Gori.

Učesnici su pozitivno ocijenili organizovanje ovog seminara od strane Nacionalnog Savjeta Albanaca u Crnoj Gori, jer nastava na maternjem jeziku ima svoje probleme ali i dostignuća.

Saopštenja su tretirali osnovne probleme iz raznih ciklova osnovne i srednje škole iz predmeta nacionalnog identiteta: albanski jezik i književnost, istorija, geografija, muzička kultura, likovna umjetnost, itd.

Predstavnici institucija iz Albanije i Kosova predstavili su njihova iskustva u oblasti prosvjete koje se mogu uzeti u obzir za poboljšanje plana, programa i udžbenika u odgovarajuće predmete u prosvjeti na albanskom jeziku u Crnoj Gori. U tom kontekstu, razmotrena su i međunarodna iskustva iz ove oblasti, koje ne samo što garantuju ostvarivanje prava školovanja na maternjem jeziku, već nude i modele koje mogu i moraju da se sprovedu u Crnoj Gori.

Istovremeno, odvijala se jedna aktivna diskusija između učesnika, uključujući i predstavnike nadležnih institucija na državnom nivou Crne Gore, koji su se saglasili da postoje problemi u ovoj oblasti. Saopštenja i diskusije su predstavili probleme, zahtjeve, predloge, i ponudili moguća rješenja i realizaciju.

Na ovom seminaru se nijesu razmotrili problemi predškolske nastave na albanskom jeziku, kao preduslov za dalje školovanje, kao i problematika nedostatka školskih lektira na albanskom jeziku koja je državna dužnost, a koje se trebaju uzeti u obzir u drugim aktivnostima ovog tipa.

Na osnovu saopštenja koja su predstavljena od strane predavača, diskusija učesnika seminara, kao i raniji susreti koji su se realizovali u okviru ovog projekta, postignuti su sledeći zaključci i preporuke:

1. Planovi i programi iz predmeta albanski jezik i književnost, kao osnovni problem su preobilni sa nastavnim jedinicama, dok planovi i programi iz predmeta: istorija, geografija, muzička kultura, likovna umjetnost, imaju ističeni nedostatak nastavne jedinice nacionalnog identiteta albana. Preporučuje se da se skрати plan i program predmeta albanski jezik i književnost, imajući u vidu značajnost koje imaju autori i odgovarajuća djela, a što se tiče planova i programa iz predmeta: istorija, geografija, muzička kultura, likovna umjetnost, da se izrade planovi i programi od strane albanskih profesionalaca iz odgovarajućih polja, koja bi obuhvatila u dovoljnoj mjeri nastavne jedinice nacionalnog identiteta albana. Takođe treba imati u vidu i zajedničko jezgro planova i programa iz ovih predmeta, koje postoji u Albaniji i na Kosovu.
2. Udžbenici iz predmeta nacionalnog identiteta imaju ističeni nedostatak, koje su takoreći posledica cjelokupnog nedostatka nastavnih jedinica nacionalne pripadnosti i kao rezultat neodgovarajućeg prevoda sa crnogorskog jezika, pogotovo iz predmeta istorije, geografije, muzičke kulture, likovne umjetnosti, i kao takve su neprihvatljive. Udžbenici iz predmeta albanski jezik i književnost za razliku od prošlosti, može se reći da imaju dostignuće, ali se i oni moraju ponovo razmatrati i izmijeniti u skladu zahtjevima i potrebama koje će proizaći iz izmjena planova i programa. Što se tiče predmeta: istorija, geografija, muzička kultura, likovna umjetnost, itd. treba se izraditi novi tekstovi. Takođe se preporučuje upotreba tekstova iz Albanije i Kosova, gdje god je to moguće, pogotovo nacionalne azbuke, kao i alternativnih tekstova za odgovarajuće predmete. Na osnovu ovoga, treba se preduzeti konkretne mjere za obogaćivanje školskih biblioteka sa lektirama i neophodnom literaturom za učenike svih uzrasta u gradovima gdje žive albanci.
3. Učenje albanskog jezika ima posebnu ulogu u formiranju nacionalnog identiteta albanskih učenika u Crnoj Gori. Nivo znanja albanskog jezika i kulture ima naglašene probleme. Preporučuje se da se posvijeti više pažnje učenju albanskog jezika u školama, i da albanski jezik zauzme zaslužno mjesto od nivoa izrade planova i programa udžbenika do njihove praktične implementacije u svim školskim dokumentima, koristeći garantovana prava na osnovu državnih i međunarodnih dokumenata.
4. Pravni okvir u Crnoj Gori i u međunarodnom nivou garantuje pravo obrazovanja na maternjem jeziku, ali se u praksi ovo pravo ne implementira u dovoljnoj mjeri u obrazovanju na albanskom jeziku u Crnoj Gori. Jedan dio albana u Crnoj Gori još uvijek ne uživaju pravo obrazovanja na maternjem jeziku ni u predškolskom nivou, osnovnom i srednjem, kao na primjer Opština Bar, itd. Preporučuje se da se garantovana prava iz međunarodnih konvencija, Ustava i drugih zakona države treba da se implementiraju jer su jedan od uslova za intergaciju u Evropsku Uniju.

5. Politika prema obrazovanju na albanskom jeziku u Crnoj Gori ima značajne probleme, kao rezultat politizacije i centralizacije sistema obrazovanja, uklanjanjem Albanaca od procesa donošenja odluka, implementacije odluka pa do rukovođenja školskih institucija. S tim u vezi, treba se izmijeniti ovaj pristup prema obrazovanju na albanskom jeziku. Preporučuje se osnivanje jedne obrazovne institucije koja će se na poseban način baviti obrazovanjem na albanskom jeziku u Crnoj Gori gdje će raditi profesionalni albanski kadrovi. Također se traži decentralizacija obrazovnog sistema, povećavajući kompetencije lokalne uprave.
6. Iskustva pokazuju da škole sa nastavom na albanskom jeziku u Crnoj Gori do sada nijesu koristili u potrebnoj mjeri zakonske mogućnosti za izradu nastavnih jedinica koje prdviđa realizacija nastavnog plana u mjeri od 20 posto. Ovo se desilo kao rezultat nedostatka konkretnih planova i odgovarajućih tekstova. Preporučuje se da albanski profesionalci iz odgovarajućih predmeta, da sačine planove i programe na osnovu kojih će se izraditi odgovarajući tekstovi. NSA da preduzme mjere i da formira osnovu za realizaciju u praksi.
7. Obrazovne institucije Albanije i Kosova do sada nijesu bile obuhvaćene u dovoljnoj mjeri u rješavanju postojećih problema u obrazovanju na albanskom jeziku u Crnoj Gori. Imajući u vidu da se radi o istom nacionalnim, jezičkim i kulturnim identitetom, obaveza je ovih institucija da se više uključe u poboljšanje situacije albanskog obrazovanja u Crnoj Gori. Preporučuje se da navedene institucije obave direktne i neprekidne kontakte sa albanskim predstavnicima iz ovih oblasti kao i sa odgovarajućim institucijama u Crnoj Gori.
8. Nacionalnom Savjetu Albanaca u Crnoj Gori, kao institucija koja predstavlja interese Albanaca, do sada mu nije bilo omogućeno da vrši ovlašćenja predviđena zakonom, kao rezultat minimizacije njene uloge od strane državnih institucija. On u buduću treba da vrši ulogu koja mu pripada, od aktivnog učešća u izradi obrazovne politike do njihove implementacije u praksi, NSA treba da bude dio donošenja odluka za: izradu planova, programa i udžbenika, izbor upravnih organa u školama, upis učenika, studenata, itd. Istovremeno, ova institucija treba da nastavi napore za poboljšanje statusa i pozicije albanskog obrazovanja u Crnoj Gori.

Ulcinj, 15 jun 2014

Crna Gora

Ministarstvo prosvjete

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	24-IV 20 15	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/15-53/p	
VEZA:		
EPA:		
BKRAĆENICA:	PRILOG:	

Broj: 01-1047/2

Podgorica, 24. mart 2015. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, poslanik Genci Nimanbegu je Ministarstvu prosvjete postavio sljedeće

PITANJE:

„Molim da mi se dostavi spisak članova svih školskih odbora za sve osnovne i srednje škole u opštinama Plav, Bar, Ulcinj i Gradskoj Opštini Tuzi, a po mogućnosti i svih drugih osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori?

Koji su Vas kriterijumi i razlozi naveli da ne prihvatite, u više slučajeva, mišljenje Nacionalnog savjeta Albanaca u Crnoj Gori u vezi sa izborom direktora škola? Da li ste imali primjera i da drugim nacionalnim savjetima u Crnoj Gori niste odlučili u skladu sa njihovim mišljenjem? Takođe, da li je napravljena analiza primjene postojećeg zakona o opštem obrazovanju i da li Ministarstvo prihvata stav da je sistem obrazovanja previše centralizovan i da li se na taj način utiče na pad kvaliteta i profesora i rezultata učenika osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori? Takođe me interesuje kakve aktivnosti možemo očekivati otklanjanje primjedbi koje je Nacionalni savjet Albanaca uputio Vašem Ministarstvu u vezi sa stanjem u obrazovanju na albanskom jeziku 2014. godine, a koje Vam dostavljamo u prilogu?“

Na postavljeno pitanje poslanika Genci Nimanbegu, na osnovu člana 187 Poslovnika o radu Skupštine Crne Gore, Ministarstvo prosvjete dostavlja sljedeći

ODGOVOR:

Sistemske zakoni u oblasti obrazovanja uvažili su koncept opšte ustavne garancije o obrazovanju manjina, kako na nivou opštih ciljeva i principa obrazovanja, tako i na nivou pojedinačnih odredbi.

Saglasno Zakonu o manjinskim pravima i slobodama, ministar prosvjete je dužan da prije donošenja odluke o izboru direktora ustanove u kojoj se nastava izvodi na jeziku manjine, zatraži mišljenje nadležnog savjeta te manjine. Postupajući

u skladu sa navedenim zakonom, ministar je u svim postupcima za izbor direktora ustanova sa nastavom na albanskom jeziku prije donošenja odluke o izboru tražio mišljenje o kandidatima koji su se prijavili na konkurs i pribavljena mišljenja su cijenjena u postupku donošenja odluke po konkursu. Od kandidata koji su ispunjavali zakonom propisane uslove ministar se opredjeljivao za one koje je smatrao najboljim kadrovskim rješenjem za konkretnu ustanovu, tj. onog kandidata koji je ponudio najbolji program razvoja ustanove za četvorogodišnji period i čije stručne i profesionalne reference obezbjeđuju ostvarivanje ponuđenog programa za unapređivanje obrazovno-vaspitnog rada ustanove.

Imajući u vidu da se nastava u ostalim ustanovama izvodi na crnogorskom jeziku, kao i srpskom, bosanskom i hrvatskom jeziku, pri čemu se u tim ustanovama organizuje jedinstven nastavni proces na ovim jezicima, nije bilo potrebno tražiti mišljenja od ostalih savjeta u postupcima za izbor direktora tih ustanova.

S obzirom na to da u Crnoj Gori ima 226 osnovnih i srednjih škola, smatramo da ne bi bilo cjelishodno da Vam dostavljamo podatke o svim predstavnicima ovog Ministarstva u školskim i upravnim odborima javnih obrazovno-vaspitnih ustanova.

Ukoliko ipak smatrate neophodnim da Vam se navedeni podaci dostave, možete se obratiti pojedinačno ustanovama koje jedine imaju podatke o svim članovima školskih, odnosno upravnih odbora, a ne samo o članovima koji su predstavnici ovog Ministarstva.

Koncipiranje programa za sve nastavne predmete u crnogorskom obrazovnom sistemu podliježe jasnim principima i propisanim procedurama. Samim tim, predmetni programi koji se koriste za nastavu na albanskom jeziku metodološki su istovjetni predmetnim programima za sve ostale nastavne oblasti.

Predmetni program za Albanski jezik i književnost izradila je Komisija čiji su članovi bili relevantni poznavaoци albanskog jezika i kulture, nastavnici praktičari i drugi stručnjaci iz institucija obrazovnog sistema Crne Gore (svi albanske nacionalnosti).

Crnogorski obrazovni sistem je fleksibilan, zasnovan na konceptu interkulturalnosti, jedinstven po dostupnosti za svu decu bez obzira na njihovo vjersko, nacionalno, kulturno, socijalno i svako drugo porijeklo. Kao takav je prepoznat kao otvoren i u međunarodnim okvirima. Pored sadržaja uključenih u redovne predmetne programe, manjinske zajednice imaju na raspolaganju i mogućnost da predlože još oko 20% sadržaja u novim predmetnim programima, koji čine „otvoreni“ dio obrazovnog programa, što je, takođe, jedna od reformskih novina. Otvorenim dijelom obrazovnog programa istovremeno se podstiče autonomija nastavnika da izrazi svoju inicijativu i/ili na participativan način bira dio sadržaja i metoda za dostizanje ciljeva, u skladu sa utvrđenim ciljevima i standardima. Takođe, otvara se mogućnost da se u nastavnim ciljevima još jasnije prepoznaju specifičnosti lokalne zajednice u smislu nacionalne kulture, istorije, geografije, umjetnosti itd.

Dani kulture, sporta, tehnike, škola u prirodi i sl. dodatne su mogućnosti koje škole mogu koristiti da bi iskazale svoje i posebnosti sredine u kojoj funkcionišu.

 MINISTAR
M Predrag BOŠKOVIĆ